

Reportatge

Quan el coneixement arriba periò- dicament

*Revistes per a infants
que tracten la no-ficció*

Esther Granados Camarasa
bibliotecària

El que llegireu en aquest reportatge és una visió general d'aquelles publicacions periòdiques adreçades a infants que inclouen seccions de coneixements, és a dir, articles sobre temàtiques diverses com la història, la ciència, la natura, la cultura, etc. La intenció és posar un granet de sorra en el tractament de la no-ficció per part de la indústria editorial adreçada al públic infantil. Totes les revistes infantils que es publiquen actualment en català combinen espais de ficció que inclouen històries narratives, còmics, passatemps diversos com jocs, manualitats, receptes, concursos i recomanacions de tota mena, amb espais de no-ficció, és a dir, amb reportatges temàtics que giren entorn d'un tema principal del número en particular o d'informacions de tota mena que desperten la curiositat i faciliten el saber als infants.

En l'itinerari lector dels infants ens trobem que una bona part d'aquest públic s'interessa per la no-ficció. Són els que devoren llibres sobre diferents temàtiques, algunes molt comunes en tots ells, com els animals, els mitjans de transport, la ciència, etc. En aquest context, el suport revista ofereix una versatilitat que satisfà la curiositat dels infants pel coneixement alhora que els permet distreure's amb altres activitats incloses, com lectures breus en format de narració, poesia o còmic, jocs d'enginy i altres passatemps, manualitats, receptes adaptades, etc.

Les revistes infantils promouen la lectura i el coneixement d'una manera lúdica i molt didàctica. L'estructura és força similar en totes, i la majoria combinen històries de ficció amb altres articles de temàtiques variades. El comú denominador de totes aquestes revistes és oferir un disseny atractiu, amb una quantitat d'il·lustracions i fotografies important que acompanyen i complementen textos clars, senzills i concisos.

El públic a qui van destinades no només són els infants en les seves diferents franges d'edat, sinó tot l'entorn familiar. Així, hi podem trobar articles per acompanyar en l'educació dels fills, promoció de sortides culturals per a la família i recomanacions de llibres. La participació dels adults en la lectura d'aquestes revistes no només és recomanada a certes edats dels infants, sinó que és necessària per a l'infant a fi de gaudir plenament d'allò que cada revista ofereix.

Totes les revistes que s'esmenten aquí ofereixen també un espai web que, a més d'informar dels continguts bàsics de la revista i de les condicions de subscripció, presenten seccions d'interacció amb una estètica senzilla i atractiva. S'hi poden trobar activitats alternatives, propostes de sortides en família, una botiga amb productes de promoció i espais de comunicació amb els subscriptors.

...

Cavall Fort

La veterana, la supervivent

El Tatano,

el fill adolescent

Al desembre complirà seixanta anys, que es diu ràpid. Una revista que ha esdevingut un referent per al públic infantil de diverses generacions. Des dels seus inicis, l'objectiu principal dels impulsors i l'editora de *Cavall Fort* ha estat promoure el català entre els infants i ajudar al seu aprenentatge, tant en la comprensió lectora com en l'escriptura.

Majoritàriament, *Cavall Fort* ofereix seccions literàries, ja sigui en format vinyeta o en narració curta, però també inclou seccions amb contingut divulgatiu a fi de despertar la curiositat dels lectors, tal com expliquen al seu web. Els articles acostumen a tractar aspectes curiosos de la ciència, fets històrics rellevants i també ofereixen entrevistes a persones relacionades amb la temàtica de l'article.

Des de fa uns anys la revista s'edita totalment en color, i això permet incloure fotografies i il·lustracions que acompanyen els textos informatius i faciliten la comprensió.

La revista és quinzenal i va adreçada a infants a partir de 9 anys. Des de 2005, *Cavall Fort* ha ampliat el seu públic editant la revista *El Tatano*, que va destinada a infants de 4 a 8 anys. En els seus inicis, *El Tatano* era un suplement de *Cavall Fort* i sortia cada dos mesos, i actualment és una publicació consolidada i també ofereix reportatges de natura i articles sobre curiositats diverses.

<http://cavallfort.cat/cavall-fort>

A les biblioteques XBM

<http://cavallfort.cat/el-tatano>

A les biblioteques XBM

Cucafera, Tiroliro i *Reporter Doc* De França vingueren.

Bayard és l'editora d'origen francòfon d'un gran volum de revistes per a infants i joves. Al nostre territori des dels anys noranta ofereix tres publicacions en català que en conjunt abasten edats entre 4 i 11 anys. La periodicitat és mensual, tot i que a l'estiu i Nadal els números acostumen a ser dobles. Els tres títols són traduccions de la producció francesa (de números publicats en francès en mesos anteriors). Les informacions adaptades a l'entorn català són molt esporàdiques, i només es refereixen a la participació dels subscriptors amb aportacions de dibuixos i opinions i a petites notícies sobre recomanacions de llibres o llocs a visitar per Catalunya i l'estat espanyol. Tant *Cucafera* (des de 1993) com *Tiroliro* (des de 1994) ofereixen petits reportatges sobre ciència, natura i història. La part de coneixements augmenta amb *Reporter Doc*, que va destinada a infants de 9 a 11 anys. Darrerament, cada número és monogràfic i el cos de la revista gira entorn d'una temàtica determinada. Segons els editors, és en aquesta etapa que, diuen, «els nois i noies volen trobar per si mateixos respostes a les seves preguntes i comprendre el món on viuen». Hi trobaran «imatges espectaculars, textos accessibles, rigor, creativitat, originalitat, humor, valors... al servei del coneixement i de la lectura agradable».

Les revistes de Bayard en català:

[Revistas en catalán archivos](#)

[A les biblioteques XBM](#)

Cucafera, Tiroliro i Reporter Doc

Mil Dimonis i Camacuc

No oblidem la Catalunya Nord
ni el País Valencià

Mil Dimonis és una revista publicada a Perpinyà des de 2002 per l'APLEC (Associació per a l'Ensenyament del Català), i es distribueix per les àrees de França on s'enseny i s'aprèn el català. A la resta de Països Catalans es permet la subscripció, tot i que no està generalitzada. A l'inici la periodicitat era mensual, però actualment és irregular; es distribueix a les escoles franceses que tenen el català com a llengua d'aprenentatge i també com a suplement del diari *L'Indépendant* de la Catalunya Nord. Dedica sempre una doble pàgina a un reportatge sobre temàtiques diverses, a més d'altres informacions en espais més reduïts.

Mil Dimonis - APLEC.CAT

Pendent de tenir-la a biblioteques del sud dels Pirineus.

Pel que fa a *Camacuc*, editada des de 1984, tot i que majoritàriament es presenta com una revista de còmic en valencià adreçada a xiquets i xiquetes de 7 a 12 anys, cal esmentar-la perquè, en menor mesura, ofereix notícies breus sobre animals i altres temàtiques. El fet que darrere la revista hi hagi un grup important de mestres permet que complementi la tasca educativa i tracti elements transversals que les escoles treballen al llarg del curs. Amb una estètica i uns ob-

jectius semblants a *Cavall Fort*, la revista va sofrir alts i baixos en diferents èpoques, però actualment es publica de manera bimestral (als inicis va ser mensual) amb la participació majoritària d'escriptors i il·lustradors del territori valencià.

Revista infantil *Camacuc* - La nostra història. Edicions Camacuc

A les biblioteques XBM

Piu-Piu

El pot petit de PAM

Publicacions de l'Abadia de Montserrat edita un ventall de publicacions periòdiques adreçades al públic adult. L'any 2010 neix *Piu-Piu*, l'única adreçada als infants més petits de la casa. A l'inici la revista es va destinar a infants d'1 a 3 anys, després va augmentar la franja per passar als 0 a 5 anys. Durant els primers anys, la revista va rebre assessorament del projecte Nascuts per Llegir i així ho reflectia en els articles adreçats als pares. Actualment, inclou un dossier per als progenitors amb articles sobre l'educació dels fills i el seu entorn més proper, en què col·labora l'Hospital Sant Joan de Déu de Barcelona, i recomanacions de títols infantils que val la pena compartir amb els fills. Darrerament, i seguint la línia d'altres revistes infantils, cada número tracta una temàtica central, ja sigui una efemèride o un període destacat de l'any, com Sant Jordi, Nadal, el retorn a l'escola, etc.

La periodicitat és irregular, tot i que es fa l'esforç d'editar-la de manera trimestral.

https://www.pamsa.cat/detall-revista/?fwp_titols_revistes=piu-piu

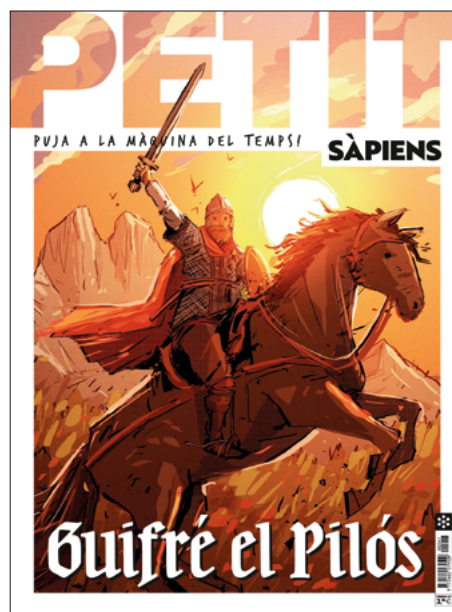
A les biblioteques XBM

Petit Sàpiens, Namaka, Cocoter i Pantera Magazine

Nous aires, nous dissenys

Aquest darrer bloc inclou quatre títols a tenir en compte d'ara endavant en l'oferta infantil de publicació periòdica. Són revistes força noves aparegudes els darrers cinc anys, darrere les quals hi ha equips joves, amb grans coneixements de disseny digital i amb una valentia destacable per emprendre el camí de l'edició de revistes infantils en català. Els espais web d'aquestes publicacions ofereixen uns continguts molt ben treballats i permeten als lectors descobrir nous coneixements amb activitats lúdiques plenes d'interactivitat. Ens referim, per exemple, als podcasts i als articles interactius de *Petit Sàpiens*, als blogs de *Namaka* i *Pantera* i a la proposta d'activitats de *Cocoter*.

Petit Sàpiens va néixer l'agost de 2016 arran de l'interès de l'equip redactor de la revista d'història *Sàpiens* d'oferir continguts històrics als infants i joves. Darrere hi ha el segell Som la Cultura de Tots, que també edita altres revistes per a adults com *Cuina*, *Descobrir Catalunya*, *El Món d'Ahir* i altres. Els tres primers números de *Petit Sàpiens* aparegueren de forma semestral, i a partir de 2018 la periodicitat augmentà; actualment s'edita cada mes. El públic a qui va destinada són infants a partir de 7 anys, i ara mateix és la revista infantil que inclou més contingut divulgatiu. El subtítol «Puja

...

- ... a la màquina del temps!» ja orienta els lectors en el sentit que la història és la temàtica predominant, amb personatges i fets rellevants però també amb articles sobre natura, esdeveniments esportius destacats, descobriments científics o moviments culturals, entre d'altres.

Namaka és fruit del projecte comú d'un tàndem femení, Helena Ortiz i Sara Molina, que el 2017 van emprendre l'aventura d'editar una revista infantil en català. Gràcies a l'assessorament del TecnoCampus de Mataró i al suport econòmic de SomDocents (entitat especialitzada en formació permanent en línia del professorat) i d'un Verkami, *Namaka* va sortir a la llum sota el paraigua d'Haumea Edicions, d'entrada de manera irregular i actualment amb periodicitat bimestral. Una proposta agosarada i interessant adreçada a infants a partir de 6 anys que «no pretén educar sinó divertir i impulsar la creativitat», segons les seves editores als mitjans. Els números són monogràfics, giren entorn d'una temàtica i tot el cos de la revista hi fa referència. Les seccions més divulgatives presenten textos senzills i entenedors, amb abundants il·lustracions, i els passatemps i les narracions breus s'hi intercalen; malgrat que això podria semblar la confusió i fer que semblés caòtica, d'aquesta manera més aviat s'evita el desinterès i s'anima el lector a participar en les activitats lúdiques que va proposant la revista.

Destaca la guia didàctica que la revista ofereix als centres d'ensenyament que s'hi subscriuen, segurament fruit de l'interès que *Namaka* ha generat en escoles que treballen per projectes. Aquesta guia incorpora per a cada número els objectius didàctics i la programació per competències, la seva metodologia d'aplicació i l'avaluació competencial, a més d'altres dinàmiques de treball amb els alumnes.

<https://revistanamaka.com>

A les biblioteques XBM

Si darrere *Namaka* hi trobem dues persones (i alguns col·laboradors, evidentment) i aquest fet ja ens sembla sorprenent, *Cocoter* va encara més enllà i ho fa més inversemblant: darrere hi ha Maria Bertran, editora experimentada en literatura infantil i juvenil que un dia es va llançar a la piscina i va seguir el consell d'algú que la va animar a crear una revista infantil. I encara que sembli mentida, és bonic imaginar que, segons explicava a *El Punt Avui*, Bertran «va somiar a l'ombra d'un cocoter, relaxada, fullejant una revista infantil de qualitat, amb continguts monogràfics dedicats als coneixements científics i socials, totalment il·lustrada, amb contes, poemes, reportatges, passatemps i recomanacions de llibres, tots relacionats amb el tema central. Quan es va despertar va buscar la revista i, en no trobar-la al mercat català, va decidir crear-la». I així és com, des de l'hivern de 2018 i de forma trimestral, Maria Bertran dona a llum *Cocoter*, per a nens i nenes a partir de 7 anys «que ho volen saber tot!». Es presenta com una revista de coneixements monogràfica però no ofereix només articles de divulgació; també inclou poesia, narracions breus, alguna tira còmica, passatemps i recomanacions de llibres. Això sí, tot gira entorn d'un tema principal, ja sigui de caire històric, científic, cultural o social.

Revista Cocoter

A les biblioteques XBM

Acabem amb la proposta més nova per a infants, que neix el 2019 del projecte editorial Savanna Books. Es tracta de *Pantera Magazine*, una revista totalment monogràfica que s'edita en castellà i en català. La nova editorial té un propòsit molt clar: inspirar el canvi i actuar en conseqüència, i s'adreça no només als in-

fants a partir de 9 anys sinó també al seu entorn familiar i educatiu. El projecte social vol inspirar el públic a qui s'adreça a lluitar contra el canvi climàtic i promoure la preservació del medi ambient i la protecció del planeta; d'aquí el subtítol «kids save planet». Amb una periodicitat quadrimestral (tres números l'any), els continguts són rigorosos i presenta un grafisme de gran qualitat, i pel seu format i volum de pàgines recorda més un llibre o un àlbum que una revista. Les temàtiques tractades a cada número tenen l'ecologia i la preservació del medi ambient com a eix principal. Fins ara se n'han editat cinc números, amb els temes següents: els boscos, els oceans, llocs on vivim, protecció i defensa dels animals i món vegetal. Aquesta tardor sortirà el número 6, dedicat a l'Antàrtida.

<https://www.savannabooks.org/>

<https://www.savannabooks.org/producto/suscripcion-3-revistas/>

A les biblioteques XBM

I a tall de conclusió...

- La producció gens menyspreable de revistes infantils en català que inclouen articles de coneixements permet als infants accedir d'una manera més fàcil i ràpida a certes informacions de caire científic, històric, etc. Representen un complement als llibres i altres suports de cerca i sovint les dades que hi troben els són més atractives i fàcils d'entendre.
- Les noves eines tecnològiques afavoreixen nous dissenys, molt més atractius i visualment més exitosos.
- El rigor en els continguts és generalitzat en totes les revistes gràcies a professionals que aposten per la veracitat i per adaptar els coneixements a les capacitats de les franges de lectors a qui s'adrecen.

ments a les capacitats de les franges de lectors a qui s'adrecen.

- Donar oportunitats a col·laboradors del país per treballar en les revistes infantils afavoreix visibilitzar un planter d'escriptors, il·lustradors i dissenyadors que s'obren un camí en el món de la literatura infantil i juvenil i que s'hi volen dedicar en un futur.
- Cal seguir apostant per la continuïtat d'aquestes publicacions i dotar-les de suport, no només econòmic sinó també moral, és a dir, que la feina que hi ha al darrere per part de tots els professionals tingui un sentit per tal que el públic en faci ús i les gaudeixin. •

Fonts consultades

Aladí, *Catàleg de Biblioteques Municipals* (2021) – Diputació de Barcelona. Recuperat el setembre de 2021 de [Catàleg Biblioteques XBM](#).

APPEC *Editors de Revistes i Digitals* (2021). Recuperat el setembre de 2021 de [Les revistes](#).

ARENÓS, Paloma. «*Namaka*, una revista infantil valenta i creativa». *Ara Criatures*, 4 d'agost de 2018. Recuperat el setembre de 2021 de [Namaka, una revista infantil valenta i creativa](#).

HERNÁNDEZ, Mari Cruz (locutora). «Descobrim *Namaka*, una nova revista per a infants» *Lletra Lligada* [podcast d'àudio], 11 de desembre de 2017. Recuperat de [Descobrim Namaka, una nova revista per a infants](#).

—. «Descobrim la revista infantil *Cocoter*». *Lletra Lligada* [podcast d'àudio], 4 d'abril de 2021. Recuperat de [Lletra Lligada: Descobrim la revista infantil Cocoter](#).

iQuiosc (2021) *Prensa i revistes digitals en català* – APPEC (Associació de Publicacions Periòdiques en Català. Recuperat el setembre de 2021 de <https://www.iquiosc.cat/tematiques/infantils>.

JANÉ, Albert. «Notícia del còmic català». *Faristol*, núm. 89 (2019). Recuperat de [Notícia del còmic català](#).

JUSTÍCIA, Antònia. «A la sombra del *Cocoter*. Nueva revista #LIJ para saberlo todo». *La Vanguardia*, 3 de maig de 2019. Recuperat el setembre de 2021 de [A la sombra del Cocoter. Nueva revista #LIJ para saberlo todo](#).

LARREULA, Enric. *Les revistes infantils catalanes de 1939 ençà*. Barcelona: Edicions 62, 1985.

Tebeosfera Cultura gràfica. Asociación Cultural Tebeosfera (2021). Recuperat el setembre de 2021 de <https://www.tebeosfera.com>.

TORT, Lluís. «Per exercitar el “coco” de manera lúdica», *El Punt Avui*, 29 de maig de 2019. Recuperat el setembre de 2021 de [Per exercitar el “coco” de manera lúdica | Lluís Llorc | Barcelona | Llibres | El Punt Avui](#).

Espais web de totes les revistes mencionades.